

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

878

Vragen van het lid **Joseph** (Nieuw Sociaal Contract) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het indexatiebeleid van pensioenfondsen die willen invaren* (ingezonden 4 december 2024).

Antwoord van Minister **Van Hijum** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 18 december 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het feit dat verschillende pensioenfondsen, waaronder ABP en PFZW, hun indexatiebeleid aanpassen in de aanloop naar de Wet toekomst pensioenen (Wtp)-transitie, in de zin dat zij niet of minder indexeren dan volgens de wettelijke regels mogelijk is?

Antwoord 1

Ik ben bekend met de indexatiebesluiten van de genoemde pensioenfondsen.

Vraag 2

Bent u bekend met het feit dat pensioenfondsen voor deze aanpassing als (vaak enige) argument aangeven «het veiligstellen van het invaren»?

Antwoord 2

Nee, daar ben ik niet mee bekend. De keuzes die pensioenfondsen maken met betrekking tot het wel of niet indexeren van de pensioenen hangt ten eerste af van de financiële positie van het pensioenfonds en de financiële regels die gelden. Daarnaast maken pensioenfondsbestuurders eigenstandig keuzes op basis van evenwichtige belangenafweging in welke mate zij pensioenen indexeren. Bij deze keuzes betrekken zij de gevolgen op korte, middellange en lange termijn en zorgen ze ervoor dat de belangen van alle deelnemersgroepen evenwichtig worden afgewogen. Deze keuzes worden ook voorgelegd aan interne fondsorganen, waarin deelnemers zijn vertegenwoordigd. De keuzes die pensioenfondsbestuurders maken en de bijbehorende argumentatie worden niet met het ministerie gedeeld.

Vraag 3

Bent u van mening dat het noemen van alleen dit argument («het veiligstellen van het invaren») onvoldoende is voor een keuze tot lagere indexatie dan mogelijk is en dat er een expliciete afweging van voor- en nadelen aan ten grondslag zou moeten liggen?

Antwoord 3

Het is niet aan mij als Minister om een inhoudelijk oordeel te geven over een besluit van een fondsbestuur. Het is aan pensioenfondsbestuurders om de norm van evenwichtige belangenafweging in te vullen. Mij is niet bekend dat pensioenfondsbesturen één argument aanhalen om een indexatiebesluit te nemen.

Als pensioenfondsen van plan zijn om in te varen, kunnen pensioenfondsen onder voorwaarden gebruik maken van een verruiming van de indexatiemogelijkheden. Met deze regels wordt vooruitgelopen op het nieuwe pensioenstelsel waar minder buffers worden aangehouden, waardoor eerder kan worden geïndexeerd. Als fondsen niet van plan zijn om in te varen, dan zijn zij gebonden aan de reguliere indexatieregels. Als fondsen wel gebruik maken van de versoepelde indexatieregels geldt dat zij een dergelijk besluit evenwichtig moeten kunnen onderbouwen. Hierbij geldt dat deze indexaties onderdeel vormen van de transitiebesluitvorming, zoals is voorgeschreven in artikel 150i, tweede lid, onderdeel h van de Pensioenwet.¹ In deze besluitvorming dient het fonds de relevante aspecten te wegen, waaronder de voor- en nadelen.

Vraag 4

Bent u van mening dat de afweging om minder te indexeren dan mogelijk is met name bestaat uit de voordelen (zoals een mogelijke invaarbonus, vullen reserve e.d.) op wat langere termijn, namelijk na het transitiemoment, versus de nadelen (met name de lagere indexatie) op korte termijn, namelijk tot aan het transitiemoment?

Antwoord 4

Een indexatiebesluit behelst altijd een afweging van de voor- en nadelen op korte en op middellange of lange termijn. Pensioenfondsbestuurders besluiten eigenstandig over de indexatie en de inzet van de beschikbare financiële ruimte op korte en lange termijn. In dit besluit betrekken ze de evenwichtige belangenafweging, het indexatiebeleid en de financiële positie van het fonds. Er is daarom niet zo zeer sprake van minder indexeren dan mogelijk is. Als er wordt gekozen tot het indexeren van pensioenen betekent dit dat er minder geld in kas is en dat de verplichtingen duurder worden. Dat betekent dat er risico wordt verschoven naar de toekomst, omdat deze in de basis inherent onzeker is. Een keuze om niet (volledig) te indexeren geeft meer financiële zekerheid voor de middellange en lange termijn. Dat is in dit geval niet anders.

Vraag 5

Bent u van mening dat bij deze afweging speciale aandacht vereist is voor de groep mensen die (naar verwachting) binnen de periode tot aan de transitie zullen overlijden, aangezien zij wel last hebben van het niet indexeren, maar zeker niet kunnen profiteren van eventuele voordelen na de transitie?

Antwoord 5

Een pensioenfonds weegt de belangen van alle deelnemersgroepen evenwichtig af. Dat is een kerntaak van het pensioenfonds. Het pensioenfondsbestuur heeft de verantwoordelijkheid om de financiële soliditeit van het pensioenfonds ten behoeve van alle deelnemers op alle termijnen goed te kunnen verzorgen.

Vraag 6

Bent u van mening dat bij deze afweging speciale aandacht vereist is voor de groep mensen met een klein aanvullend pensioen die nu al lastig rondkomen, aangezien zij elk stukje indexatie nu heel hard nodig hebben en aangezien zij meer baat hebben bij een zekere indexatie nu dan bij een onzekere indexatie in de toekomst?

¹ Artikel 150i, tweede lid: Het implementatieplan bevat in ieder geval de volgende onderdelen: h. indien van toepassing, de effecten van het toepassen van het financieel toetsingskader tijdens de transitie en van toeslagverlening tussen 1 juli 2022 en de aanvang van de transitie op grond van de verwachting dat zal worden overgegaan tot een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in artikel 150m.

Antwoord 6

Volgens de cijfers van het CBS² ervaren gepensioneerden met een klein aanvullend pensioen dankzij de AOW vaak een positieve koopkrachtontwikkeling. Dit betreft in ieder geval gepensioneerden met een aanvullend pensioen tot € 500 per maand. Voor hen vormt de AOW (eerste pijler) het overgrote en daarmee belangrijkste deel van het inkomen. De AOW wordt ieder jaar twee keer verhoogd op basis van de WML-ontwikkeling. Daarmee is dus al veel zekerheid geboden.

Tenslotte zijn de verruimde indexatiemogelijkheden een voordeel voor de gepensioneerden met een klein aanvullend pensioen (tweede pijler pensioen). Hierdoor kan ook hun aanvullend pensioen tijdelijk meer worden geïndexeerd in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel waar minder buffers worden aangehouden.

Vraag 7

Bent u bereid om in overleg te treden met De Nederlandsche Bank (DNB) om deze afweging expliciet op te nemen in het toezichtkader?

Antwoord 7

Pensioenfondsbestuurders besluiten eigenstandig over de indexatie binnen de kaders van de Pensioenwet. In dit besluit betrekken ze de evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers, het indexatiebeleid en de financiële positie van het fonds. Het toezichtkader van DNB is op deze wettelijke vereisten gebaseerd. Ik zie geen aanleiding de wet op dit punt aan te passen.

Vraag 8

Bent u bereid om pensioenfondsen expliciet te vragen deze afweging openbaar te maken en cijfermatig te onderbouwen?

Antwoord 8

Nee, hiertoe ben ik niet bereid. Het is aan een fonds om verantwoording aan zijn deelnemers af te leggen. Hierbij onderbouwt het fonds zijn besluiten aan de deelnemers en aan deelnemersorganen.

Vraag 9

Bent u van mening dat de verantwoording op de website van het ABP («We maken gebruik van soepelere regels») misleidend is aangezien het bestuur zelf heeft gekozen om bovenop deze soepelere regels zelf een strengere regel te introduceren, namelijk indexeren vanaf een actuele dekkinggraad van 110% conform het oude financieel toetsingskader (ftk)?

Antwoord 9

Het is niet aan mij om een dergelijk oordeel te geven. In algemeenheid wil ik erop wijzen dat binnen de versoepelende indexatiemogelijkheden, het fonds zelf afweegt of en in welke mate het gebruik maakt van de wettelijke ruimte. Op grond van de informatie op de ABP-site maak ik op dat ABP op basis van de reguliere regels niet meer dan 0,2% had kunnen indexeren en dat op basis van de versoepelde regels ABP heeft kunnen besluiten tot een indexatie van circa 1,8%.

Vraag 10

Bent u van mening dat het nu niet toekennen van een indexatie (terwijl het wel mogelijk is volgens de regels) niet goed uitlegbaar is in het licht van de historie, toen veel van dezelfde pensioenfondsen klaagden over het knellend karakter van het ftk dat het toen niet mogelijk maakte om te indexeren, in combinatie met de overstap op het nieuwe stelsel dat ook juist bedoeld was om de pensioenen eerder te kunnen verhogen, waarbij pensioenfondsen hier in de transitieperiode ook al op vooruit mogen lopen?

Antwoord 10

Ik vind de versoepelde indexatieregels die gelden voor pensioenfondsen die van plan zijn in te varen goed uitlegbaar. De verruiming van de indexatiemogelijkheden stelt fondsen in staat om, mits dit evenwichtig is, vooruit te

² Koopkrachtontwikkeling - Materiële welvaart in Nederland 2024 | CBS

kunnen lopen op het nieuwe pensioenstelsel waar minder buffers worden aangehouden. Hierdoor kan eerder worden geïndexeerd maar zullen pensioenen ook sneller worden verlaagd. Als fondsen niet van plan zijn om in te varen, dan zijn zij gebonden aan de reguliere indexatieregels van het ftk. Zij zijn gebonden aan de regels die meer zekerheid bieden rondom de pensioenuitkering. De pensioenuitkering wordt dan minder snel verhoogd, maar ook minder snel verlaagd.

Vraag 11

Bent u van mening dat het nu niet toekennen van een indexatie (terwijl het wel mogelijk is volgens de regels) met het doel om bij de transitie een hogere invaarbonus uit te delen niet goed uitlegbaar is in de context van het nieuwe stelsel, waarbij pensioenfondsen pensioenen eerder kunnen verhogen, maar daarmee ook eerder zullen verlagen?

Antwoord 11

Zoals in het antwoord van vraag 4 toegelicht, behelst een indexatiebesluit altijd een afweging van de voor- en nadelen op korte en op middellange of lange termijn. Als er wordt gekozen tot het indexeren van pensioenen betekent dit dat er minder geld in kas is en dat de verplichtingen duurder worden. Dat betekent dat er risico wordt verschoven naar de toekomst, omdat deze in de basis inherent onzeker is. Een keuze om niet of minder dan wettelijk mogelijk te indexeren geeft meer financiële zekerheid voor de middellange en lange termijn. Dat is in dit geval niet anders.